

INTERPELLATION TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2023-06-05
Besvaras senast
2023-06-21

Till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2022/23:381 Lagstiftningen om barns rättigheter

Vissa delar av svensk lagstiftning bygger på värderingar och levnadssätt vi hade i början av 1900-talet, vilket påverkar hur lagar används och tolkas i dag. Visserligen har lagstiftningen till viss del uppdaterats och förbättrats, men det har skett genom ett lappande och lagande i stället för att ta ett helhetsgrepp.

Sedan den 1 januari 2020 är barnkonventionen svensk lag och ska göra att barns rättigheter och barns rätt att komma till tals och vara delaktiga är utgångspunkten i all svensk lagstiftning. Men eftersom viss lagstiftning är mycket äldre och har skapat praxis för hur vi ska tolka lagarna kan det ta tid innan barnkonventionen får genomslag i alla delar.

Därför är det på tiden att fundera på om lagstiftningen ska göras om från grunden. Jag är väl medveten om att detta kommer att ta tid, men det måste vara bättre än att fortsätta att lappa och laga i en lagstiftning som är föråldrad och inte utgår från barns rätt att komma till tals och barns rätt till båda sina föräldrar från födseln. Lagstiftningens föråldrade utformning innebär också att barn riskerar att fara illa hos en förälder och att vi värderar olika typer av föräldraskap på olika sätt i stället för att utgångspunkten är att barnet har rätt till de vuxna som är viktiga för dem.

Eftersom föräldrabalken är från 1949 och blev beslutad av ministrar födda under sekelskiftet präglas lagstiftningen av denna tids syn på ogifta föräldrar, föräldrar som är samkönade och föräldrar som bytt kön. Det gör att barn som föds av ogifta föräldrar riskerar att inte få båda sina föräldrar som vårdnadshavare vid födseln eftersom det enbart är modern som automatiskt blir vårdnadshavare. I det fall ett barn föds i en familj där fler än två vuxna ska vara delaktiga och ansvariga för barnet så har inte heller det barnet samma rättigheter till de föräldrar som inte är vårdnadshavare. När ett barn drabbas av föräldrar som inte kan komma överens vid en skilsmässa riskerar barnet att förlora kontakten med sina sociala föräldrar även om de har levt ihop under många år, eftersom deras ställning till barnet inte är tydligt reglerad.

Barns rättigheter tas inte alltid till vara. En orsak är lagstiftningen. Men det finns även ett behov av att öka kunskaperna om barns rätt och bästa inom socialtjänsten, förskolan, skolan och rättsväsendet.

Ett barn som föds av ogifta föräldrar riskerar att inte få båda sina föräldrar som

vårdnadshavare om inte mamman tillåter pappan att bli vårdnadshavare.

Vi tenderar även i dag att fatta beslut utifrån att världen är svart eller vit. Antingen brister en förälder helt och hållet eller så finns det inga brister, när verkligheten är något annat.

En mer färgnyanserad bedömning kräver nya lagar och nya förarbeten som sätter barnets bästa främst. En förälder som brister i sitt föräldraskap behöver inte vara diskvalificerad hela livet utan kan med rätt stöd vara en mycket bra förälder.

Utgångspunkten i lagstiftningen måste alltid vara barnets bästa och utgå från barnets rätt till sina föräldrar, både biologiska, juridiska och sociala.

Med anledning av detta vill jag fråga justitieminister Gunnar Strömmer:

Kommer ministern att agera för att regeringen ska tillsätta en utredning i syfte att se över föräldrabalkens alla delar för att uppdatera den efter dagens krav?

.....

Martina Johansson (C)

Överlämnas enligt uppdrag

Anna Aspegren